

Valsts ieņēmumu
dienests

Pievienotās vērtības nodokļa dalītā maksājuma modelis

2020

Kontroles pasākumi PVN krāpšanas apkarošanai – darbs ar “pazudušajiem komersantiem”

	2017.gads	2018.gads	2019.gada 6 mēneši
Veiktas apsekošanas pirms reģistrācijas VID PVN maksātāju reģistrā	313	113	59
Atteikta reģistrācija VID PVN maksātāju reģistrā: skaits	131	39	20
Īpatsvars no apsekoto kopējā skaita	55%	48%	56%

Kontroles pasākumi PVN krāpšanas apkarošanai – darbs ar “pazudušajiem komersantiem”

Saimnieciskās darbības apturēšana komersantiem, kuri:

- ✓ iesaistīti shēmās;
- ✓ deklarējuši maksājamo PVN virs 10 000 *euro*;
- ✓ akumulējas lielas parādu summas.

Gads	Identificēto skaits	Skaits, kuriem ir apturēta SD
2017.gads	97	51
2018.gads	81	42
2019.gada 6 mēneši	28	9

Vidējā PVN maksājamā summa mēnesī 2019.gadā, ko deklarē šādi “pazudušie komersanti”, ir **98 tūkst. euro**, salīdzinājumam **2017.gadā tā bija 562 tūkst. euro**.

Valsts ieņēmumu
dienests

Kontroles pasākumi PVN krāpšanas apkaršanai – darbs ar “buferuzņēmumiem”

	2017.gads	2018.gads	2019.gada 6 mēneši
Komersanti, kuriem pieņemts lēmums par saimnieciskās darbības apturēšanu sakarā ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas	381	433	218

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodes, pasākumi un instrumenti PVN krāpšanas iespēju novēršanai

Kontroles pasākumi, kuros tika izmantota no kredītiestādēm saņemtajos ziņojumos par aizdomīgiem darījumiem sniegtā informācija.

	2017.gads	2018.gads	2019.gada 6 mēneši
Tematisko pārbaužu skaits	182	145	94
Par tematiskās pārbaudes laikā konstatētajiem pārkāpumiem piemērots naudas sods (tūkst. <i>euro</i>)	141,5	80,3	40,9
Pēc VID aicinājuma nodokļu deklarācijās papildus deklarētā maksājamā nodokļa summa (tūkst. <i>euro</i>)	282,6	306,6	235,7
Nodokļu auditu skaits	22	90	48
Papildus aprēķinātā budžetā maksājamo visu nodokļu summa (tūkst. <i>euro</i>)	24 305,6	24 205,0	7 882,0

Valsts ieņēmumu
dienests

Izmantotie kontroles pasākumi, metodes un instrumenti PVN krāpšanas apkarošanai

Secinājums

Pašlaik VID izmantotie kontroles pasākumi un instrumenti PVN krāpšanas apkarošanai ir devuši pozitīvu efektu, tomēr, tā kā krāpniecības paņēmieni mainās, ir nepārtraukti jāmeklē jauni instrumenti, lai vēl vairāk samazinātu ar PVN saistītu krāpšanu un palielinātu PVN ieņēmumus, liedzot nepamatotu priekšnodokļa atskaitīšanu no valsts budžeta.

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Dalītā maksājuma modelis:

- ✓ instruments cīņai pret PVN krāpšanu
- ✓ alternatīva PVN iekasēšanas sistēma

Par dalīto maksājuma modeli ir bijuši divi starptautiski pētījumi – 2010.gadā http://www.dagtva.com/wp-content/uploads/documents/europe/pwc_vat-study_en.pdf un 2017.gadā – https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/split_payment_report2017_en.pdf.

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Dalītā maksājuma modelis dažādos veidos, apjomos un ar dažādiem nosacījumiem ir ieviests Polijā, Itālijā, Čehijā, Rumānijā, Azerbaidžānā, Venecuēlā, Meksikā, Ekvadorā, Peru, Čīlē, Urugvajā, Kenijā, Turcijā, Panamā u.c.

Atbalstu dalītā maksājuma modelim Latvijā ir paudis arī nevalstiskais sektors, piemēram, “PricewaterhouseCoopers” SIA 2015.gada decembrī, Lauksaimnieku organizācijas sadarbības padome 2016.gada novembrī, Latvijas Datortehnoloģiju asociācija 2017.gada aprīlī, Latvijas Elektromateriālu Vairumtirgotāju asociācija 2020.gada janvārī.

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modeļa mērķi Latvijā

novērst
atskaitīšanu;

nepamatotu

priekšnodokļa

novērst fiktīvo uzņēmumu pārceļšanos uz
Latviju (piemēram, no Polijas pēc 2019.gada
1.novembra, kad Polijā ieviests obligāts dalītā
maksājuma modelis vairākiem riskantajiem
darījumiem);

optimizēt VID kapacitāti PVN deklarāciju
pārbaudēs.

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Vispārējs princips

Ar dalīto maksājuma modeli tiek nodalīta:

- ✓ maksājamā ar PVN apliekamā summa (tiek maksāta piegādātājam)
- ✓ maksājamā PVN summa (tiek maksāta atsevišķā pircēja vai pārdevēja “bloķētā” PVN kontā Valsts kasē vai bankā)

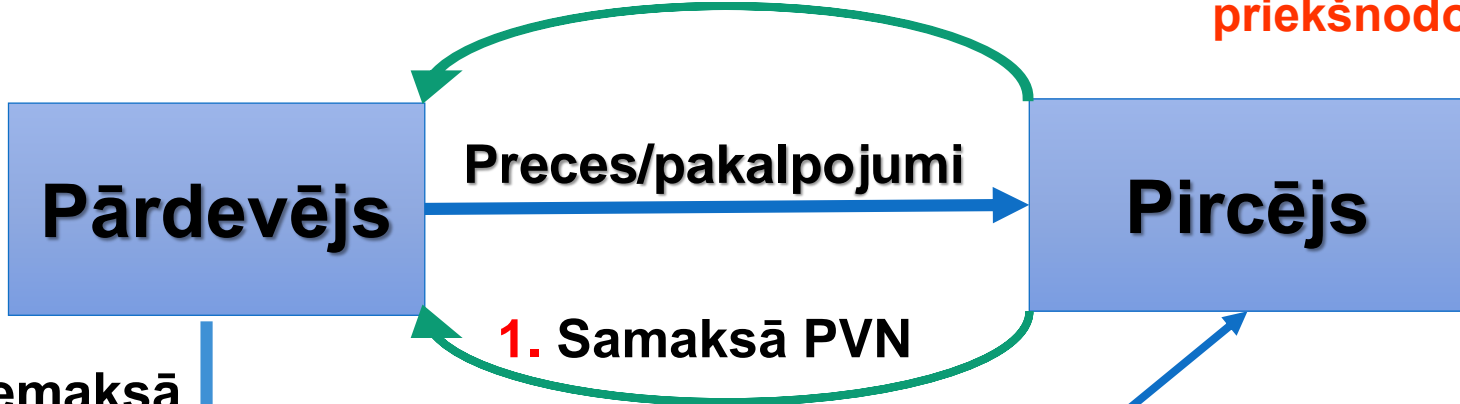

Valsts ieņēmumu dienests

Variants Nr.1

4. Samaksā darījuma vērtību bez PVN

6. VID nodrošina, ka šis PVN tiks ņemts vērā PVN deklarācijā un pie pārdevēja un pircēja valsts budžetā maksājamā PVN vai atskaitāmā priekšnodokļa

2. Iemaksā no pircēja saņemto PVN (vai pats no saviem līdzekļiem)

1. Samaksā PVN

3. Pircējs saņem apstiprinājumu, ka PVN iemaksāts Valsts kasē vai pārdevēja bloķētajā PVN kontā bankā

5. Nodod/izmanto informāciju par PVN samaksu

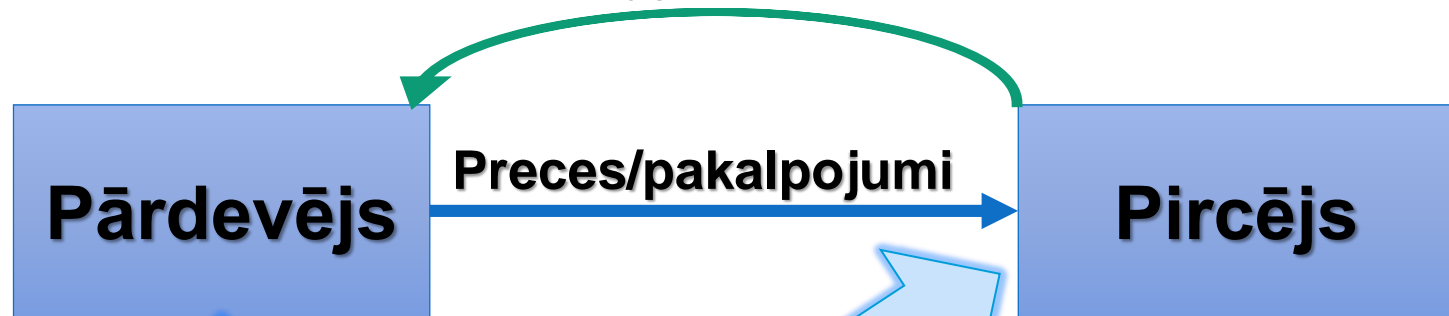

Variants Nr.2

Valsts ieņēmumu dienests

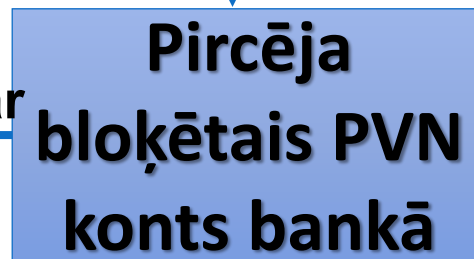
1. Samaksā darījuma vērtību bez PVN

3. VID nodrošina, ka šis PVN tiks ņemts vērā PVN deklarācijā un pie valsts budžetā maksājamā PVN vai atskaitāmā priekšnodokļa

2. Nodod informāciju par PVN samaksu

1. Samaksā PVN pārdevēja vārdā

Valsts ieņēmumu dienests

Variants Nr.3 (Polijas modelis)

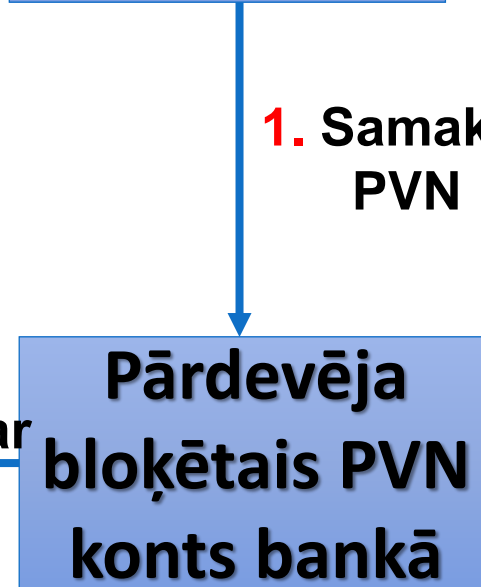
1. Samaksā darījuma vērtību bez PVN

3. VID nodrošina, ka šis PVN tiks ņemts vērā PVN deklarācijā un pie valsts budžetā maksājamā PVN vai atskaitāmā priekšnodokļa

2. Nodod informāciju par PVN samaksu

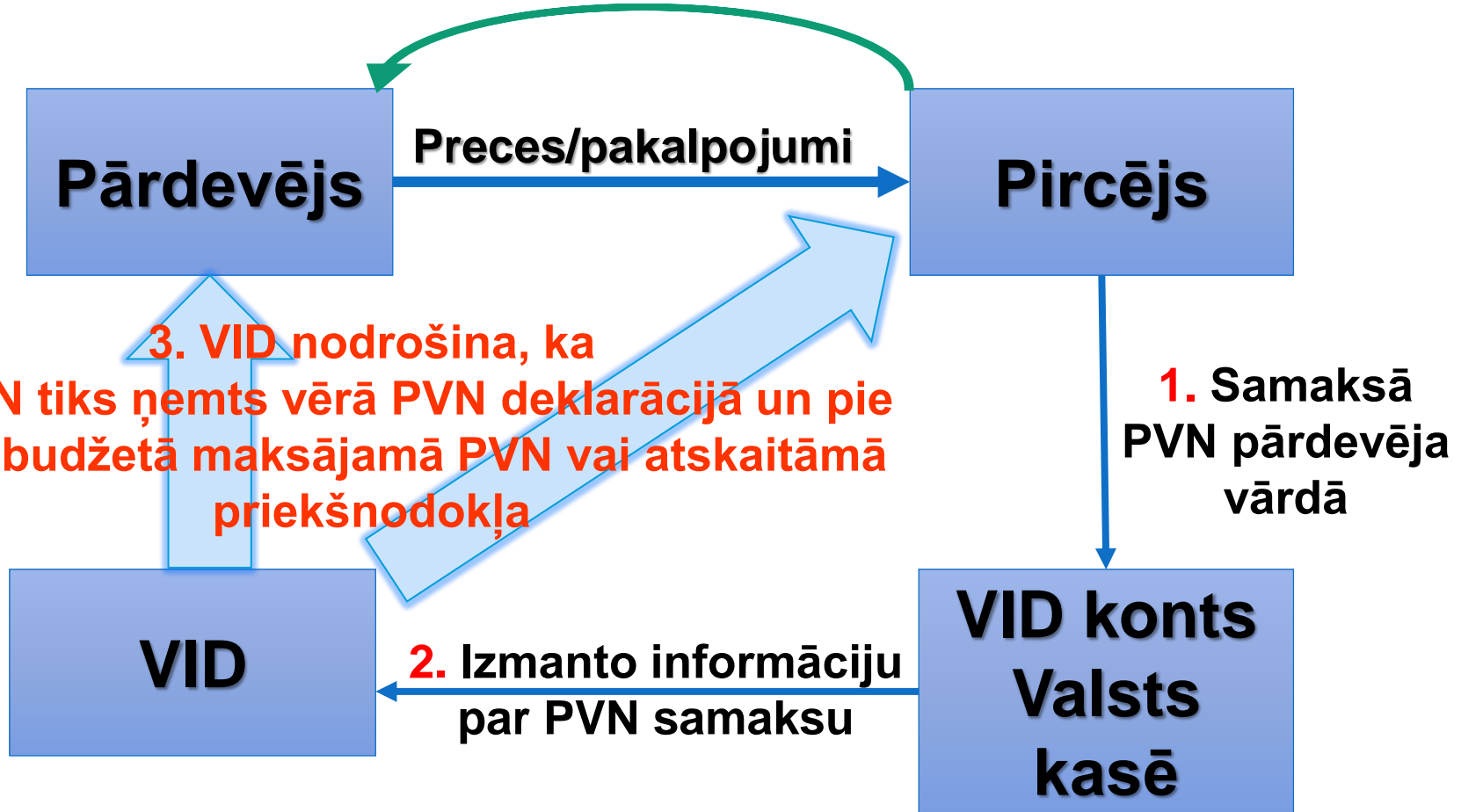

Valsts ieņēmumu dienests

Variants Nr.4 – VID piedāvājums

1. Samaksā darījuma vērtību bez PVN

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Dalītā maksājuma modelis Latvijā būtu ieviešams:

✓ sākotnēji kā **brīvprātīgs pasākums** (pēc izvēles) reģistrētiem PVN maksātājiem **vai**

✓ kā **obligāts pasākums** visam vai arī atsevišķām preču un pakalpojumu grupām ar ko saistīts paaugstināts krāpšanas risks:

- kurām atcelta apgrieztā jeb reversā PVN maksāšanas kārtība;

- attiecībā uz kurām nav pietiekams pamatojums, lai saņemtu no Eiropas Komisijas atļauju apgrieztās jeb reversās PVN maksāšanas kārtības piemērošanai

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Fiskālā ietekme **preču grupu nozarē, kurām ar 2020.gada 1.janvāri tika atcelta** apgrieztā jeb **reversā PVN maksāšanas kārtība**, ir aptuveni

9,3 milj. euro

(pieņemot, ka **atbilstošo nozaru** fiktīvo darījumu īpatsvars priekšnodoklī 2019.gadā veidoja **2%**).

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Dalībvalstis var izvēlēties piemērot dažādus dalītā maksājuma modeļus.

ļespējamais dalītā maksājuma modelis Latvijā

- ✓ piemēro starp reģistrētiem PVN maksātājiem
- ✓ piegādātājs izraksta PVN rēķinu (ar vai bez atsauces uz dalītā maksājuma modeļa piemērošanu, ja modelis piemērojams obligāti)
- ✓ PVN rēķins, piemērojot dalīto maksājuma modeli, tiek izrakstīts papīra vai elektroniskā formātā
- ✓ preču (pakalpojumu) saņēmējam PVN VID kontā Valsts kasē jānomaksā 15 dienu laikā no PVN rēķina izrakstīšanas datuma vai samaksas veikšanas brīža

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

ļespējama dalītā maksājuma modelis Latvijā

- ✓ par PVN nomaksu pareizā kontā atbildīgs preču/pakalpojumu pircējs
- ✓ attiecas tikai uz elektroniskajiem bankas pārskaitījumiem (iekļaujot vai neiekļaujot arī maksājumus ar norēķinu kartēm)
- ✓ atsevišķs konts Valsts kasē, kura īpašnieks ir VID, bet tajā esošie līdzekļi pieder attiecīgajiem komersantiem, kuru vārdā tie no darījuma partnera puses ir iemaksāti (ar identifikatoru)
- ✓ apsvērt noteikt kā obligātu darījumiem starp 2 reģistrētiem PVN maksātājiem, ja darījuma vērtība bez PVN virs 150 *euro*, jo tad sakristu ar PVN deklarācijā atsevišķi atšifrējamiem darījumiem un ļautu nākotnē izmantot datus automātiskai PVN deklarācijas aizpildīšanai komersanta vietā

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

Iespējamais dalītā maksājuma modelis Latvijā

- ✓ PVN maksātājs, saņemot PVN rēķinus no piegādātāja, PVN nomaksai izmanto savu parasto norēķinu kontu.
- ✓ Nauda no VID konta Valsts kasē tiek ieskaitīta vienotajā kontā, atbilstoši iesniegtajām PVN deklarācijām.
- ✓ PVN tiks atzīts par valsts budžeta ieņēmumiem tikai pēc PVN deklarācijas iesniegšanas un akceptēšanas, VID nodrošinot iemaksātās naudas attiecināšanu abām darījuma pusēm PVN deklarācijās

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modelis

ļespējamais dalītā maksājuma modelis Latvijā

- ✓ Par katru taksācijas periodu VID no EDS iesniegtajām PVN deklarācijām ir informācija par PVN summu, kas PVN maksātājam jāiemaksā vai jāatmaksā no valsts budžeta

- ✓ Ja pēc PVN nomaksas komersantam paliek pārmaksa, tad VID tos izmanto:
  - citu nodokļu parādu segšanai pēc FIFO metodes
  - atmaksā komersantam

- ✓ VID dod uzdevumu Valsts kasei pārskaitīt naudas līdzekļus komersantiem, kuriem izveidojušās PVN pārmaksas

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modeļa ieviešanas **plusi**

- ✓ **nav riska** par PVN neiemaksāšanu valsts budžetā
- ✓ **pieaug** PVN ieņēmumi valsts budžetā, novēršot nepamatotas PVN atmaksas
- ✓ **efektīvs** līdzeklis cīņai ar fiktīvajiem uzņēmumiem, jo samazina atskaitāmo priekšnodokli, par kuru nav nomaksāts PVN
- ✓ PVN maksātājiem vairs **nav jāpierāda**, ka tie nezināja vai nevarēja zināt par iesaistīšanos PVN izkrāpšanas ķēdē
- ✓ **palielinās** godīgo PVN maksātāju **konkurētspēja**, novēršot konkurences kropļojumus
- ✓ PVN maksātājiem dalītā maksājuma modeļa ieviešana **neprasa** lielas izmaksas

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modeļa ieviešanas **plusi**

- ✓ **naudas plūsmas ietekme** uz PVN maksātājiem minimāla
- ✓ **sakārtosies** uzņēmējdarbības vide, atbrīvojot tiesas no strīdu izskatīšanas starp VID un PVN maksātājiem
- ✓ administrēšanas procesā nodrošināta VID iespēja **pieklūt** aktuālajiem VID kontā Valsts kasē iemaksātā **PVN datiem** bez trešo personu (banku) iesaistes;
- ✓ nepieciešama tikai **integrācija ar Valsts kasi** nevis vienota risinājuma izstrāde starp VID un visu Latvijas kredītiestāžu sistēmām informācijas apmaiņai
- ✓ VID varēs **efektīvi** nodrošināt maksājumu īstenošanu
- ✓ izmantojot jau esošo EDS risinājumu, VID varēs **nodrošināt** aktuālu informāciju komersantiem par no to darījumu partneriem saņemto PVN apjomu

Valsts ieņēmumu
dienests

Dalītā maksājuma modeļa ieviešanas **mīnusi**

- ✓ piemērojams tikai **iekšzemes** darījumiem starp reģistrētiem **PVN maksātājiem**
- ✓ piemērojams tikai **bezskaidras** naudas norēķiniem
- ✓ papildu **izmaksas** VID, nodrošinot dalītā maksājuma modeļa administrēšanu
- ✓ neietekmē darījumus, kas tiek veikti **ārpus reģistrētās komercdarbības**

Valsts ieņēmumu
dienests

Paldies!
